№ 15
პარასკევი, 22 იანვარი 1899 წ.

1877—1899

ივერია

№ 15
პარასკევი, 22 იანვარი, 1899 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბარებელად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ. გამავრც. საზოგადოების კანცელარია
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ 16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

** გაზეთის ღირს:**

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

აზნაურნი დიმიტრი შამას ძე ნაფეტვარიძე და აკაკი ტარიელის ძე კოტრაძეა აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა გარდაცვალებას პირველი საყვარელის და დაუვიწყარის მეუღლის, ხოლო მეორე—დისას

ანნა ტარიელის ასულის ნაფეტვარიძისას

და სთხოვენ მობრძანდნენ გარდაცვალებულის გამოსაშვებად-სასწრაფოდ თავის სადგურიდგან, თავ. მუხრან-ბატონის სახლი, გოლოკინის პროსპექტი, № 6, დღეს, 22 იანვარს, დილის 9½ საათზედ. მიცვალებულს გაასვენებენ კუკიის მართლ-მადიდებელთა სასაფლაოზედ დასაკრძალავად. (1—8—1)

ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲠᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ

ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲛᲘᲡᲐᲠᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ

ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲛᲘᲡᲐᲠᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ

დამდეგ 1899 წლისთვის დაწეებულია ხელის მოწერა

ᲐᲙᲐᲙᲘᲡ

„ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲖᲔᲓ“

ფასი წლიურად გაუგზავნელად 6 მანეთი და გაგზავნით 7 მ. ნახევარი
წლით 4 მან და ცალკე ნომერი 60 კაპ.

ხელის მოწერა შეიძლება ყვირილაში კრებულის რედაქციაში და ტფილისში „ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კაცელარიაში.
(5—უ.—3)

ტფილისის საქველ-მოქმედო საზოგადოების თავმჯდომარე **ძ. ანნა ალექსანდრეს ასული ამილახვარი** გამართავს ამ საზოგადოების სასარგებლოდ „ტფილისის კრუტოკის“ სადგომში 24 ამა იანვარს

საცეკვაო საღამოს.

დასაწყისი საღამოს 9 საათზედ.

მსურველთ შეუძლ იანთ ბილეთები შეიძინონ თავმჯდომარესთან ძველ ინსტიტუტის ქუჩაზედ, ტერ-ასატუროვის სახლში, საზოგადოების მდივანთან ი. ბ. ხალათოვთან, ლაბორატორიის ქ. საკუთ. სახლი, ხოლო 24 იანვარს „კრუტოკის“ შვეიცარ თან. ბილეთი ღირს 2 მანეთი და 10 კაპ. (3—5—2)

„ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების“ **სოფ. ფინარეთის სკოლაში** ამ ჟამად **მასწავლებლის ადგილია თავისუფალი.** მასწავლებელს ექნება ბინა (ორი ოთახი და სამზარეულო), შეშა და ჯამაგირად თვეში სამი თუმანი. სკოლას ჰყავს მოსამსახურე. მასწავლებლობის მსურველმა უნდა მიმართოს თხოვნით „საზოგადოების“ გამგეობას. (3—უ.—2)

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ ᲔᲥᲘᲛᲘᲡ ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘᲡᲐ

(კუკიაში, ვორონცოვის ძველის პირდაპირ) ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეების გარდა.

დილობითი:

ბ. ს. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. ადამსტატერო, ვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.

ვ. ᲐᲛ ᲩᲘᲭᲝᲒᲜᲘ, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი დანერვებისა.

ზ. ი. ᲑᲐᲑᲐᲜᲘᲡᲘᲐᲜᲪ.—დილის 11—12 ს. ქალთა სენით ავადფმყოფს.

ი. თ. ᲨᲠᲝᲢᲘᲜᲒᲘᲡ—12—1 საათ. ყურის, ყელის, ცხვირის და გულის ავადმყოფ.

ს. Შ. ᲙᲐᲠᲐᲨᲔᲢᲘᲐᲜᲪ. 1—1½ საათ. შინაგანი და ბავშვების.

ს. Ბ. ᲒᲣᲠᲯᲝ. 1½—2½ ს. შინაგანი და საშარდეს ავადმყოფობის.

საღამოობითი:

Გ. Შ. ᲛᲐᲮᲜᲘᲫᲔ.—5—6 საათ. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფ.

Შ. ნ. ᲨᲐᲒᲝᲩᲘᲫᲔ—6—7 საათ. ნერვების (ელექტროთერაპია), ვენერეული და კანის სნეულებ.

ბ. Ს. ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘ—6½—7 საათ.

ᲗᲔ. Ი. ᲠᲣᲓᲔᲜᲒᲝ—სამკურნალოში გამოიკვლევს ქიმიურად, მიკროსკოპიულად და ბაქტეროლოგიურად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.

დარეკტორი სამკურნალოსი დოქტორი ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲘᲡ ნავასარდიანი.

Первая частная лѣчебница *Д-ра Навасардіана.*

Тифлисъ, противъ памятн. Воронцову.
(—1—Წ)

Მ. ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘ

ᲔᲥᲘᲛᲘ

ნ. Გ. ᲭᲘᲭᲘᲜᲐᲫᲔ

იღებს ავადმყოფებს

(ლევაშოვის ქუჩაზედ, პეტრე ბარაზოვის სახლში, № 13).

დილის 9—11 და საღამოს 4—6 საათამდის. (—ნ.—1)

ᲐᲮᲐᲚᲘᲡ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

⁂ კავკასიის მთავარ-მართებლის თანაშემწე გენერალ ადიუტანტი ა. ა. ფრეზე 20 იანვარს ჩამოვიდა პეტერბურგიდგან ტფილისში.

⁂ პეტერბურგში შესდგა ცნობილ ელექტრო-ტექნიკოსის ალექსანდრე ი. ᲯᲐᲕᲐᲮᲨᲕᲘᲚᲘᲡ მეთაურობით ახალი ამხანაგობა, რომელმაც უნდა გააკეთოს ახალის სისტემის ელექტრონული ეტლები და დილიჟენები. ამ ამხანაგობაში მონაწილეობას იღებენ სხვათა შორის კავკაზ როსტოვის რკინის გზების უფროსი აქციონერი ბარონი შტენგელი და ქ. გროზნის ნავთის მწარმოებელი ახვერდოვი.

⁂ ქალაქის გამგეობამ 21 იანვარს განიხილა მოხსენება გამგეობის წევრის თავ. ვ. ნ. ჩერკეზიშვილისა, იმის შესახებ, რომ ქალაქმა, სასანიტარო-სამკურნალო ინსპექტორის ბ-ნ სტეფანოვის მოხსენების თანხმად, იყიდოს ელექტრონის მანქანა ავჭალაში წყლის მაღლის ავადმყოფ მუშაობა საწამლელად. გამგეობამ ამ მანქანის საყიდლად გადასდო 20 მ. განხილულ იქმნა მოხსენება იმავე წევრისა შესახებ იმისა, როგორ განაწილდეს ის საქმე, რომელსაც აქამდე ასრულებდა ქალაქის ტეხნიკოსი ბ-ნი კანაზნენი, გიდრე ამ ადგილზე დანიშნული ტეხნიკოსი ზურაბიანცი ჩამოვა. გამგეობამ ეს საქმე მიანდო ქალაქის ტეხნიკოსებს ბ-ნ მირზოევსა და ბ-ნ ანანაზაროვს და თითოს 40 მან. დაუნიშნა თვეში იმ ჯამაგირს გარდა, რომელიც ეძლევათ.

⁂ გუშინ, 21 იანვარს, დანიშნული იყო კრება ქალაქის საბჭოსი, მაგრამ რადგანაც 19 ხმოსანის მეტი არ გამოცხადდა, კრება არ შესდგა.

⁂ მიწად-მოქმედების დეპარტამენტმა გამოუგზავნა კავკასიის საფინლოქმსერო კომიტეტს პარიეელ პროფესორ პრილიესგან მიღებული ცნობა იმის შესახებ, არის თუ არა კავკასიაში ვაზის სენი ესრედ წოდებული „ბლეკ-როტი“. პროფესორი ამოწმებს, რომ ეს სენი კავკასიაში უეჭველად არისო.

⁂ სასანიტარო სამკურნალო ინსპექტორმა ბ ნმა სტეფანოვმა მოახსენა გუშინ, 21 იანვარს, ქალაქის გამგეობას, რომ ქალაქში ამ ბოლო დროს შავი სახადი გაჩნდა და ამიტომ საჭიროა ავადმყოფთათვის დროებით საავადმყოფო გაიმართოს, რადგანაც მიხეილის საავადმყოფოს უფროსმა მკურნალმა შეგატყობინა, რომ ამ საავადმყოფოში ადგილი არ არისო.

⁂ მკითხველებმა უკვე უწყიან, რომ ამას წინად. კავკასიის მთავარ-მართებლის განკარგულებით, განსაკუთრებულმა კომისიამ, რომელიც

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

ᲖᲔᲗᲘᲡ ᲮᲘᲚᲘᲡ ᲭᲐᲚᲐ

(champ d'oliviers)

მოთხრობა გუი-დე-მოპასანისა.

(დასასრული *)

III

ახალგაზდამ ენამოკიდებით დაიწყო ლაპარაკი.

— დიახ, მოგახსენებ იმ უკანასკნელ შემთხვევასაც. მე ისევ სახლში დავბრუნდი, წინააღმდეგ მათის სურვილისა... იმათ ეშინოდათ ჩემი... ეშინოდათ... ოჰ, ღმერთმა ნუ ჰქნას, რომ გავბრაზდეს ყველაფერ სისძაგლის ჩადენა შემიძლიან მაშინ... ისინი ხან ერთად სცხოვრობდნენ, ხან ცალ-ცალკე. იმის ორი სახლი ჰქონდა, ერთი სენატორისა და მეორე საყვარლისა... მაგრამ უფრო კი დედასდან სცხოვრობდა, რადგან უმცროსად ვერა სძლესდა.. ოჰ! დედაჩემი ძლიავრი ქალი იყო, მთელი მისი სული და ხორცი ხელთ-ეპირა სიკვდილამდის! რა უჭკუონი არიან ეს კაცებიც!.. დავბრუნდი სახლში და შიშში მეპარა ორთავენი, მე, ძალიან ეშმაკს, მოხერხებულს და წამს დარს კაცს არაფერს არ შემინიან, მეუტი, ცემა ლანძღვა გინება ჩემი ხელობაა. აი, გახდა დედა-ჩემი ავად და იმან მელანის მახლობლად მშვენიერს აგარაკში გადაიყვანა საცხოვრებლად, რომელსაც ირგვლივ ტყე ერტყა და მთლად ხეებში იყო ჩაფლული. ამგვარად გავიდა წელიწადნახევარი, როგორც წელანაც მოგახსენეთ, დედა უფრო ცუდად ხდებოდა, სიკვდილი უახლოვდებოდა... ყოველდღე მოდიოდა პარიეიდგან, მის სანახავად და მუდამ გულდაწყვეტილი ჰბრუნდებოდა.

ერთს დილას ისინი დიდხანს საუბრობდნენ, მე ჯერ კიდევ ვერ მივმხდარიყავ, თუ ამდენ ხანს რას ლაპარაკობდნენ, რომ დამიძახეს. დედამ შემომხედა და მითხრა: ხომ ჰხედავ ცკვდები და მ ნდა რომ გადმოგცე, თუმცა ბარონი-კი არ მირჩევს (დედა იმას ბარონს უძახდა), მინდა გითხრა სახელი მამიშენისა, რომელიც ჯერ ისევ ცოცხალია.

მე ასჯერ მითხოვნია მისთვის... ასჯერ... მამიჩემის სახელი... მაგრამ ამაოდ, ის არას ზეთ არ მეუბნებოდა... მახსოვს ამის გულისთვის ერთხელ კიდეც ვცემე, მაგრამ ტყუილად; შემდეგ რომ თავიდგან მოვეცალებინე, გამომიცხადა, რომ ვითომ კიდეც მომკვდარიყოთ უკროშოდ, რომ თქვენ ვიღაც უბრალო ვინმე იყოთ და სხვა ამგვარები. ყველა ეს ისეთნაირად მიამბო, რომ ცამარწმუნა თქვენის სიკვდილის ამბავი. და აიო, მეუბნება, ეს არის მამიშენის სახელიო. იმან კი, სავარძელში გადაჭიმულმა სამჯერ წამოიძახა:

— ტყუილად ეუბნები, ტყუილად, როზეტ, ტყუილად.

დედა წამოჯდა ლოგინში, მე ეხლაც თვალწინ მიდგა ლუყეტ-ფითელა, ბრწყინვალე თვალებიანი დედა-ჩემი; იმას მაინც კიდევ ვუყვარდი, ალერსიანად შემომხედა და მითხრა:

— რახან მაგრეა, ფილიპე,—მიუბრუნდა დედა თავისს საყვარელს: — ცოტა რამ მაინც მიეცი საცხოვრებლად. როცა იმასთან მელაპარაკებოდა დედა, იმას ფილიპეს უძახდა მე-კი ავგუტს.

იმან ცოფიანსავით თავი გააქნია.

— არაა დროს!.. საძაგლისთვის... საზიზღრისთვის... არას დროს, არას დროს...

და აქ ისეთის სიტყვებით დაიწყო ლანძღვა, რომ ქუჩის ბიჭის პირიდგანაც არ ამოვიდოდა ისეთი სიტყვები.

გავბრაზდი, მოთბენა ალარ შემეძლო, მაგრამ დედამ როგორც იყო დამამშვიდა და უთხრა:

— მაშ როგორ გინდათ, მშიერი ხომ არ მოჭკვდება, მე არაფერი მაქვს და რა მივცე?

იმან კი წარბ-შეუხრელად უპასუხა, თითქოს ყურადღებას არ აქცევს იმისს სიტყვებს.

— ხომ გაძლევედით, როზეტ, ოცდა-ათს ათასს წელიწადში; ოც და-ათს წელიწადში ხომ მთელს მილიონს შეადგენს ეგ. თქვენ სცხოვრობდით ჩემთან მდიდრულად, ბედნიერად, სხვა რა გინდათ. მაგ უმსგავსის, რომელმაც უკანასკნელი წელი მოგვიხმაა, ვალი არა მმართებს. უთხარით მამის სახელი, თუ გნებავთ; მე-კი ხელი დამიბანია...

მაშინ დედა მომიბრუნდა, მე ვიფიქრე, ეხლა-კი გავიგებ მამიჩემის სახელს, მივაღწევ წადიღს... და თუ მდიდარია, ჯიბე სქელი აქვს, მეტი რაღა მინდა-მეთქი.

— მამაშენი—განაგრძო; დედამ—ბარონი ვილბუაა, ეხლა კი ამატ ვილბუა, სოფიელს ბორანდუს მღვდელი, ტულონის მახლობლად. მე იმასთან ვსცხოვრობდი და აი ამისთვის ფილიპეზედ მიიშვირა ხელი, დავტოვე იგი.

აქ იმან ყველაფერი გადმომცა, გარდა იმისა,—როგორ მოგატყუათ თავის ორსულობის გამო: ხომ იცით, ქალები სრულს სიმართლეს არასოდეს არ იტყვიან.

იმას გეტყვინა, ცოტაოდენი ღვინო შესვა და ისევ განაგრძო.

— დედა ორის დღის შემდეგ გარდაიცვალა. მეორე დღესვე მიწას მივაბარეთ, კუბოს მარტო მე და ის და რამდენიმე მსახური მივდევდით... ის ძრახსავით ჰბღაოდა... მე და ის ერთს რიგად მივდიოდით, თითქოს მამაშვილიაო. დაკრძალვისთანავე სახლში 'დავბრუნდით. ეფიქრობდი: „როგორც სჩანს, უგროშოდ მიხდება აქედგან გასვლა მეთქი“. ამ ხელად მე ოც-და-ათს ფრანკზედ

*) იხ. „ივერია“ № 14.

შესდგებოდა მთავარ-მართებლის საგანგებო საქმეთა მოხელის თავ. ᲗᲐ. გრუზინსკისა, პოლკოვნიკის სვეჩინისა და მკურნალის გადომსკისგან, დაათვალიერა ქალაქ ტფილისის დუქნები, ტრაქტირები და სხვა სავაჭრო დაწესებულებანი იმის გამოსარკვევად, თუ ქალაქი სანიტარულად რა მდგომარეობაშია. ამასთან შესდგა მეორე კომისიაც ინჟენერთაგან. ამ კომისიას მინდობილი ჰქონდა შემოშვება იმ ზომებისა, რომელთა შემწეობითაც შესაძლებელი იქნება ქალაქის ქუჩებისა და მოედნების გაწყარგება და მოწყობა. კომისიებმა უკვე დაამთავრეს მუშაობა და ტფილისის გუბერნიის გამგემ, მთავარ-მართებლის მინდობილებით, აცნობა ეს ქალაქის მოურავს და დაავალა დაუყოვნებლივ შეუდგეს საბჭო კომისიების მიერ აღნიშნულ უწესოების გასწორებასა ᲩᲐᲜᲐᲬᲔᲠᲘ-ᲖᲔ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲛᲔᲜᲚᲐᲓ ᲓᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ შესახებ. კერძოდ უპირველეს ყოვლისა საბჭოს დაავალებული აქვს რაც შეიძლება ჩქარა შეიმუშავოს გეგმა ქალაქის ქუჩების და მოედნების მოკირწყვლისა.

*** როგორც მკითხველებმა უკვე უწყიან, კავკასიის მთავრობამ შუამდგომლობა აღძრა იმის შესახებ, რომ ამიერ-კავკასიის საერობო თანხიდან გადადებულ იქმნას 6,000 მანეთი ნავთლუხის თავშესაფართან არსებულ მიგდებულ ბავშვთა განყოფილების გასაფართოვებლად. ეხლა „ᲢᲤᲘ. ᲤᲐ“-ი იუწყება, რომ მთავრობამ არ შეიწყნარა ეს შუამდგომლობა, ასე რომ ხსენებულ თავშესაფარის გასაფართოვებლად სხვა წყარო უნდა იქმნას აღმოჩენილიო.

*** იმავე გაზეთს სწერენ პეტერბურგიდან: მიწად-მოქმედების სამინისტროში ლაპარაკია აღძრული იმის შესახებ, რომ მიეცეთ მეაბრეშუმეთ იჯარით შიდავათის პირობებით ამიერ-კავკასიაში სახელმწიფო მიწის ნაკრები თამბაქოს პლანტაციების გასაშენებლად.

*** 22 იანვარს, რუსულის გაზეთების სიტყვით, კრება ექნება კავკასიის საფოლოკსერო კომიტეტს. კომიტეტი მოისმენს, სხვათა შორის, იმ კომისიის მოხსენებას, რომელსაც მინდობილი ჰქონდა იმის გაგება, თუ რამდენად სასარგებლოა ვეზის ᲬᲐᲚᲚᲝᲑᲐ ფილოქსერისაგან ელექტრონის შემწეობით.

*** როგორც „Черн. Вѣст.“-ი იუწყება, 14 იანვარს ქალაქ ბათუმში გამართულ ქართულ სალამოს შემოსავალი 3,000 მანეთს აღემატებოდა.

*** გაზეთ „კავკას“-ს სიტყვით, ფინანსთა სამინისტრომ აცნობა კავკასიის უმაღლეს მთავრობას, რომ ამ 1899 წელს სახელმწიფო გარდასახადი ტფილისის გუბერნიის ქალაქებისა და დაბებისა უძრავს ქონებაზედ გაწერილია სულ 134,000 მანეთი.

*** „ᲢᲤ. ᲤᲣᲠ.“ სწერს: კავკასიის მთავარ-მართებელმა დაავალა ტფილისის გუბერნიის გამგეს შესდგეს გ-ნსაკუთრებული კომისია იმის შესამუშავებლად, თუ რა გვარი სქმის წარმოება და ფულის ანგარიში უნდა არსებობდეს ტფილისის ქალაქის გამგეობაშია.

*** „ახ. მიმ.“-ს სწერენ სოხუმიდგან, რომ ახლადა აქვთ სოფ. დრანდში არსებული სასოფლო ქსენონი ამ სოფლიდგან დაბა გუდაუთში გადაიტანონო.

*** ს. მეტეხი, (გორის მაზრა). ორი თვე იქნება, რაც აქაურს გლეხს ნ. მეზვრიშვილს ცოლი მოსტაცა ზეკარდაში მცხოვრებელმა ალექსანდრე გიორგის ძე ბასილაშვილმა. საწყალი მეზვრიშვილი მიდის ხოლმე და ეხვეწება, დამიბრუნე ჩემი ცოლიო, მაგრამ ბასილაშვილი ᲮᲐᲜ ᲭᲚᲐᲜᲓᲒᲐᲕᲡ, ᲮᲐᲜ ᲪᲔᲛᲐᲡ ᲔᲛᲣᲧᲠᲔᲑᲐ ᲓᲐ ᲮᲐᲜ ᲮᲛᲐᲚᲨᲘ-ᲮᲐᲜᲯᲐᲚᲘ ᲣᲩᲕᲔᲜᲔᲑᲡ, ამით მოგკლავო.

ბასილაშვილი ერთი ზნე დაცემული კაცია, რომელიც ამ რამდენისამე ხნის წინად ადმინისტრატიულის წესით ხარკოვში იყო გაგზავნილი ოთხის წლით, მაგრამ უმაღლესის მანიფესტით ორი წლის შემდეგ განთავაკეს სუფლებულ იქმნა. დაბრუნდა თუ არა სამშობლოში, ორის კვირის შემდეგ კაცი მოჰკლა, რისთვისაც ოლქის სასამართლომ სამუდამოდ ციმბირში გადასახლება გადაუწყვიტა. საქმე სამოსამართლო პალატაში განასახილა ბასილაშვილმა და ეხლა თავდებობით არის გამოშვებული. ასე და ამ ნაირად, იმას დღეს თუ არა, ხვალ მაინც ციმბირში გამგზავრებენ და ამიტომ იგი სარგებლობს ეხლა თავისუფლებით და ათას გვარ ავ-კაცობას სჩადის, რადგან ჭფეკრობს, რომ ციმბირზედ მეტს სასჯელს მაინც ხომ არ გარდამიწყვეტენო.

*** 20 იანვარს დასსაფლავეს ამ ორი დღის წინად ისე უეცრად გარდცვალებული ტირკის არტისტ-ქალის პაულინას გვამი. დასაფლავებას დაესწრო, ტირკისა და თეატრის არტისტებს კარგ, პატიოსანი ხალხიც. ᲒᲣᲜᲔᲑᲘ ᲠᲘᲛᲓᲒᲘᲜᲘᲗ ᲒᲐᲠᲓᲐᲛᲬᲧᲘᲚᲘᲐ.

*** 19 იანვარს, სალამის 6 საათზედ, მიხეილის ᲥᲣᲩᲐᲖᲔᲓ ᲞᲝᲚᲘᲪᲘᲔᲚᲛᲐ ᲓᲐᲜᲐᲮᲐ, რომ ვიღაც ასე 40 წლის გონება წასული დედაკაცი გდია. დედაკაცი საავადმყოფოში გაგზავნეს, მაგრამ გზაზედ გარდაიცვალა. ვინაობა დედაკაცისა ვერ გაიგეს; ᲯᲘᲑᲘᲗᲐ 3 მან. 50 კ. და ოთხი გასაღები აღმოაჩნდა.

*** სიღნაღის მაზრის სოფ. მაᲨᲕᲐᲠᲘᲓᲒᲐᲜ იუწყებიან, რომ აქ ყვავილი გაჩნდაო.

ᲬᲕᲠᲘᲚᲘ Ნ. ᲛᲘᲫᲔᲚ-ᲒᲐᲒᲠᲘᲔᲚᲘᲓᲒᲐᲜ

(ᲒᲣᲠᲐᲮ)

ჩიტის იგავი.—ჩემი სეფის პირი.—წვრილ-წვრილი. მოსახლობა.—„დაჭრილი ქარვან სასტიკმან“!.. „აᲦ ᲒᲐᲜᲣᲡᲕᲔᲚᲘ ᲣᲛᲔᲠᲘ“!.. „ალაეური, ჩემი ხანა“!..—ავადმყოფობანი და უმკურნალობა.—პირიქელის ექიმის ქალის უანგარო შრომა.—ნავთის საქმე...

„ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲔᲚᲘ ᲓᲐᲓᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲩᲘᲢᲘ ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲘᲡ ᲛᲝᲙᲕᲓᲔᲑᲐᲛ“, იტყვიან ჩვენში. სეფის პირი და ბაღდადი, მართალია, ერთმანეთს არ ემსგავსება, მაგრამ ეს ანდაზა ორივეესთვის ᲬᲣᲛᲐᲠᲘᲢᲔᲑᲐᲐ. სეფის პირზედ დაბადებულიც მუდამ აქეთ იყურება; პირველის სიბეჭავე, უძლურება ᲥᲝᲜᲑᲠᲘᲕᲘᲗ, ᲒᲝᲜᲑᲠᲘᲕᲘᲗ, თითქმის ზნეობრივიც, მეორეს გულს უწუალავს. პირველის ვაი-ვაგლახი მეორეს ძალა-უნებურად თვალებში ეჩხირება და ჩასძახის: „შემომხედე, როგორ დამბეჭავეს, გამთელეს; წელში მოვიხარე და ჩემ და სამის წლით საპატიმროში ამმაყოფინეს თავი. აი, რისთვის არ მოვედი აქამდის თქვენთან.

ᲪᲝᲢᲐ ᲓᲦᲘᲗ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲨᲔᲘᲗᲐ და ᲔᲜᲐ მოკიდებით, გაჭირვებით განაგრძო:

— ეხლა... ᲜᲣ ᲗᲣ ᲡᲐᲡᲐᲪᲘᲚᲝᲛ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲰᲘᲛᲘ, ᲔᲠᲗᲘ ᲓᲦᲘᲡ ᲑᲐᲠᲜᲘᲜ ᲔᲮᲚᲐ ᲣᲑᲠᲐᲚᲘᲡᲐ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲛᲓᲒᲔᲚᲘᲐ! ᲑᲐ! ᲑᲐ! ᲑᲐ! ᲓᲐᲥᲣᲒᲔᲑᲘᲠᲝᲜ ᲣᲜᲓᲐ ᲛᲝᲒᲐᲣᲠᲗᲝ ᲗᲥᲕᲔᲜᲘᲡ ᲨᲕᲘᲚᲘ... ᲛᲐᲨ ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲒᲘᲜᲓᲐᲗ...ᲕᲘᲜᲒᲘ ᲠᲮᲔᲠᲘ ᲮᲝᲛ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ, ᲔᲠᲗᲘ ᲓᲦᲘᲡ ᲑᲐᲠᲜᲘᲜ ᲓᲐᲥᲣᲒᲔᲑᲘᲠᲝᲜ ᲣᲜᲓᲐ ᲛᲝᲒᲐᲣᲠᲗᲝ ᲗᲥᲕᲔᲜᲘᲡ ᲨᲕᲘᲚᲘᲡ... ᲛᲐᲨ ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲐᲠᲐ ᲔᲠᲗᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲝᲠᲘᲡ ᲕᲐᲛᲬᲔᲜᲘᲡ. ᲒᲐᲜᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲣᲚᲘ ᲒᲐᲜᲐᲠᲘᲐᲠᲐ ᲛᲐᲜ ᲐᲛ ᲓᲦᲘᲡ ᲛᲣᲨᲝᲑᲐᲓ ᲩᲘᲢᲘ ᲠᲘᲪᲮᲕᲘᲗ ᲓᲐᲒᲘᲠᲘᲓᲘᲐᲜᲝᲗ“!..

ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲔᲚᲘᲡ ᲩᲘᲢᲘᲡᲐ ᲐᲠ ᲘᲧᲝᲡ, ᲛᲔᲪ ᲐᲛ ᲡᲐᲨᲝᲑᲐᲝᲛᲔ ᲩᲔᲛᲘ ᲡᲔᲤᲘᲡ ᲞᲘᲠᲘᲡ ᲛᲘᲒᲘᲗᲮᲝᲗ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲣᲨᲝᲑᲐᲓ ᲩᲘᲢᲘ ᲠᲘᲪᲮᲕᲘᲗ ᲓᲐᲒᲘᲠᲘᲓᲘᲐᲜᲝᲗ“!..

ᲑᲐᲦᲓᲐᲓᲔᲚᲘᲡ ᲩᲘᲢᲘᲡᲐ ᲐᲠ ᲘᲧᲝᲡ, ᲛᲔᲪ ᲐᲛ ᲡᲐᲨᲝᲑᲐᲝᲛᲔ ᲩᲔᲛᲘ ᲡᲔᲤᲘᲡ ᲞᲘᲠᲘᲡ ᲛᲘᲒᲘᲗᲮᲝᲗ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲣᲨᲝᲑᲐᲓ ᲩᲘᲢᲘ ᲠᲘᲪᲮᲕᲘᲗ ᲓᲐᲒᲘᲠᲘᲓᲘᲐᲜᲝᲗ“!.. ᲛᲐᲨ ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲐᲠᲐ ᲔᲠᲗᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲝᲠᲘᲡ ᲕᲐᲛᲬᲔᲜᲘᲡ. ᲒᲐᲜᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲣᲚᲘ ᲒᲐᲜᲐᲠᲘᲐᲠᲐ ᲛᲐᲜ ᲐᲛ ᲓᲦᲘ

ედება საშინელის სისწრაფით. ამბობენ, ვიღაცამ ბათომიდგან ამოიტანა და შემდეგ თანდათან ედება სოფელსო, რაც ადვილად შესაძლია. რა საკვირველია, მკურნალი ჩვენთვის არ მოიპოვება, თუ გინდ ყველანი გავწყდეთ! მკურნალი ოზურგეთში უნდა იყოს, თორემ სოფელს რად უნდა განკითხვა? ოზურგეთი იმიტომ არსებობს, რომ იქაურებმა ილაპარაკონ გრძლად, დაუსრულებლად, თითონ მოლაპარაკეთ არა ასტკივდეთ-რა, თორემ რა დარდი აქვთ ქალაქის ხაზს გარედ ყ-მიც რომ გაჩნდეს!

სადგ. სუფსის ახლო, სადაც უცხო კაპიტალისტები ნავთს ეძებენ, სცხოვრობს პარიტელი მკურნალიქალი. სწორედ ჩვენი ბედი, რომ ეს პატიოსანი მკურნალი თავისისავე ცხენით მიჰყვება ყველა გაპირვებულს, უფასოდ ჰსინჯავს ავადმყოფებს და უწერს რეცეპტებს. როცა ჩვენს ესკულაპებს გაიხსენებს კაცი, რასაკვირველია, პარიელ მკურნალ ქალის მოქმედება საკვირველად ეგონება.

როგორც ვიცით, საზღვარ-გარეთ შესდგა ორი ამხანაგობა „გურიაში ნავთის მწარმოებელთა“. მთავრობამ უკვე დაამტკიცა იმათი წესდება. ჩვენს მოლოდინს დასასრული აღარ ეძლევა.

ამბობენ, საქმე აქციებზედ არის მიმდგარიო. ღერთმა ჰქნას, ბოლოს მაინც ვეღირსოთ ნავთის შაღრეკვას, თუმცა სხვისს ჯიბეში ჩაჩხრიალებული ოქროები ჩვენს ჯიბეს არ დაამძიმებს.

ვ. სეფისპირელი

დაბალ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

ს. ასკანა, (გურია). ასკანის საზოგადოების უკვლა წოდებამ დასასრულ-ქრა ამაკე საზოგადოების მამასახლისად ნამეფიი სოდომონ ალ. ჭეიშვილი. საწყენრად მაარდეს ერთი კარგი სმალი, დარბეული თხუთმეტ თუმნად. საჩუქარი მაპრიკეს ბ-ნ ჭეიშვილს ასკანის სამეთუკეფლის შენობაში 1 ანვარს, ე. ი. ასლს წელს, სოფლის წარმომადგენლებმა—ალ. ოკუდანე ჭეკარდასქმ, გიორგი ნიკოლაშვილმა, ლეკა ჭეკარ-

ეს და ისეთის ძალითა ჰკრა მაგიდა, რომ ფილიპ-ავგუსტი უცებ დაეცა და იატაკზედ პირქვე გაიქიმა. სანათი და ჭურეული სულ მთლად ძირს წამოვიდა. და რამდენიმე წუთს ძირს ჩაცვივნული ჭურელის ხმა და ისმოდა, მერე იატაკზედ რალამაც წყნარად გაიფაჩუნა და ყველაფერი მიწყნარდა.

სანათის გაქრობაზედ ისეთი სიბნელე ჩამოვარდა უცებ, რომ ორთავენი შეძარწუნა. მაწანწალა კუთხეში მიკუნქულიყო, მივდელიკი სკამზედ იჯდა და სიბრაზისაგან ბოლმა მოწოლილი თვალებს აბრიალებდა. სიბნელემ შავი ფიქრები აღუძრა ამბატს.

სამარებრივი სიჩუმე ჩამოვარდა. სახლში თითქოს არავინ ინძრეოდა, არავინ ჰსუნთქავდა. არც გზიდგან მოისმოდა ვისიმე ხმა, შორს მიმდინარე ურმის ჭრიჭინიკაკი, არც ძაღლთა ყეფა, არც თუ ფოთოლთ წყნარი შრიალი.

ასე გასტანა თითქმის ერთ საათამდის. უცებ ლიონინის ფიცარმა მოიღო წკრიალი საშინელი და ძლიე-

დანაქმ, იკდანუ ტქვიტინანქმ, დიკონმა სიმონ შარპანქმ, გიორგი კასაქმ და სხ. სმალს შემდეგი წარწერა აქვს ტარზედ: „ასკანის მამასახლისს, სოდომონ ალ. ჭეიშვილს, მისის ამაგე საზოგადოებაში დაუზარელ შრომა-მოღვაწეობისათვის უკვლა წოდებისაგან. 1899 წ.“

თუ არ ეტყდება, ეს პირველი მაგალითია საზოგადოების მხრივ მამასახლისის დასაჯუქრებისა, და სასურველია, უკანასკნელი ეროვნიტარ ეროფიეოფეკენ ს. ასკანა ნუ დასწყდებით გული სხვა მამასახლისეს, ასეთი საჯუქარი მთავე თუ კარ მაარ თვეს სოფლებმა. ეტყდონ, აშრომონ, დასდგან ფეწლი საზოგადოებას, შეუერთონ გული საზოგადოებას, ჭქონდეთ კარწეკა საწყალთა და მდიდრთა, ეოკეკიეკე თავისთი მოკალეობა ალასრულონ წრფელის სინდისით და ისე შეაქმნებიან დიდსი საზოგადოების მადლობასა, როგორც ასკანის საზოგადოებისაგან ბ-ნი სოდომონ ჭეიშვილი.

რადგანაც ს. ჭეიშვილმა თავი დაჩუბა მამასახლისობის სხვა-და-სხვა საქმის გამო, 3 ანვარს დანიშნული იყო ასად მამასახლისის არჩევანი. არჩეულ იქმნა გიორგი ნიკოლაშვილი, რომელსაკენაც საზოგადოება მოელის ასეთსვე ნეტარს ნეტარ ეროფიეოფეკენ, როგორც გაუწია მასმა წინა მოადგილემ ჭეიშვილმა.

დ. გზისპირელი

რუსეთი

ამას წინად ვწერდით, რომ საერო განათლების სამინისტროს აზრად აქვს დაალარსოს საპედაგოგო სემინარია, რომელსაც საგნად საშუალო სასწავლებლებისათვის მასწავლებლების მომზადება ექმნება. პროექტი ამ სემენარიისა სამინისტრომ უკვე დაუგზავნა სამოსწავლო ოლქის მზრუველებს განსახილველად და თავიანთის აზრის გამოსათქმელად. სწავლის ვადა განზრახულ სემენარიაში პროექტით ორი წელიწადი იქმნება. მეორე წელიწადს მოსწავლეებმა სემენარიის მასწავლებლების ზედამხედველობით მხოლოდ გაკეთილები უნდა აძლიონ საშუალო სასწავლებლე-

რი ზედ დაცემულის უსულო სხეულისა, რომელსაც გადაყრილებულ სტოლის გადავარდნა მოჰყვა.

ამ ხმაზედ მარგარიტა მსწრაფულ შემოვარდა; მაგრამ საშინელმა სიბნელემ შეაშინა და ფეხი უკან გადადგმევინა. მთლად შეშინებულმა, გულის ძაგძაგით, ძლივს დაიწყო ძახილი.

— ბ-ნო ამბატო! ბ-ნო ამბატო!

პასუხს არავინ აძლევდა, არავინ ინძრეოდა.

— ღმერთო ჩემო! ღმერთო ჩემო! ჩალაპარაკა იმან მწუხარებით. რა ჰქნნეს რა მოუვიდათ.

უნდოდა სანათი მოეტანა. გაეგო, რა ამბავი მოხდარა, მაგრამ ვერც წინვერც უკან ვერ ახერხებდა ფეხის გა, დადგმას, სურდა გაქცეულიყო; მაშშორებოდა ამ ადგილს, მაგრამ აშკარად ჭკრძნობდა, რომ ვერ შეეძლო, მუხლთ ეკვეთებოდა და მხოლოდ ამას გაიძახოდა: ბ-ნო ამბატო! ბ-ნო ამბატო! მე მარგარიტა ვარ, მარგარიტა.

მაგრამ უცებ გაუელვა აზრმა, უშველი უსათუოდ ამბატს, რადაც გონ-

და დამიჯდეს ეს შველოო, სძლია შიშსა, შეეკარა სამზარეულოში და სანათით დაბრუნდა.

კარებშივე გაჩერებულ მარგარიტას საზარელი სურათი წარმოუდგა; კედლის პირქვე გართხმული მაწანწალა ეგდო, დამტვრეული ლამფა-ჭურეული იატაკზე ეყარა, რომელთ გვერდითაც ლიონინის ფიცარზედ პირქვე დაცემული ამბატ ეგდო. მარგარიტას ელდა ეცა და მხოლოდ ამისღა იმეორებდა: „ღმერთო ჩემო, ეს რა ამბავია!“.

მარგარიტა მაგიდას მიუახლოვდა, მაგრამ რაღაზედაც დაუცურდა ფეხი და კინაღამ წაიქცა, დაიხედა და ირგვლივ სისხლის მორევი იყო იმის ფეხქვეშ.

ამ გარემოებამ მთლად გადარია მარგარიტა, სანთელი იქვე მიაგდო, კარში გამოვარდა საჩქაროდ და სოფლისკენ გაიქცა შესატყობინებლად. მირბოდა თავ-გადაგლეჯილი, საშინლად ჰღრიალებდა, ხეებს ეჯახებოდა... მისი ხმა-მაღლა ყვირილი ჭოტის ხმასავით გაისმოდა არე-მარეში: „ყაჩაღი... ყაჩაღი..“ ჰყვიროდა ერ-

ბში; სემენარიაში გატარებული დრომათ სამსახურად ჩაეთვლებათ. სემენარიის შესანახად გამოანგარიშებულია 29,000 მანეთი წელიწადში.

— მიწად-მოქმედების სამინისტროს აზრადა აქვს დაარსოს დაბალი საბიოთალო სასწავლებლები. საგანი ამ სასწავლებლებისა იქმნება, რომ შეასწავლოს სოფლის მცხოვრებლებს საქონლის მოვლა-მოშენება, მათი წამლობა და სხვა. სასწავლებელში შესვლის ნება ექმნება ყველა იმას, ვისაც პირველ-დაწყებითი განათლება მიღია.

— 30 თებერვარს შესრულდება 70 წელიწადი მას შემდეგ, რაც ტეგეერანში მოჰკლეს რუსეთის ელჩი, ავტორი შესანიშნავი კომედიისა „Горе отъ ума“, გრიბოედოვი. აზრადა აქვთ ამ დღისთვის შეადგინონ ვრცელი ბიოგრაფია გრიბოედოვისა.

უცხოეთი

ბელგია. გაზეთ „Messager de Bruxelles“ სიტყვით, ისე დდე არ გაკვა, რომ შრომელი მოსაზელ შუშისა და დიდონისა ბელგიიდგან რუსეთში არ წავიდეს. ოლქის კომისარს შარდერეფაში 1600 ბაშფორთი მიუღია შრომნს რუსეთში მამასელობოთვის. მხედველობაში თუ მიეიღეთ ამ გარემოებას, რომ მთელს სასხლობას ერთი ბაშფორთი ეძლოდა და არა სხეთოთად თითოეულს მის წევრს, გიოდის, რომ 1898 წელს რუსეთში 3000 მუშამდე გადასხლებულა შარდერეფდგან. როგორც სსკებეფული გაზეთი გვარწმუნებს, ეს მუშები ალალ ბედზედ რადი მადიან რუსეთში, ანამედ ხელი აქვთ ბირობა, რომელთაც შუშის ქარხნების მუშები ორჯელ მეტს ქრას აიღებენ რუსეთში, ვიდრე ბელგიაში ალებდნენ, და ლეთონის მუშები—20—25 ფრანკს დღეში. ხელშეკრულობის ძალით, 5—10 წელიწადს კარ დაითხოვს მთ მეკარსნები. ეს გარემობა ძალიერ აღონებსთ თურმე ბელგიის მწარმოებელთ, რომელნიც ამ ფეხებზედ უნდა კანჯნენ მეტ ქარა ანდაინ მუშებს და ამით შეაშაკრონ საზღვარ გარეთ გადასახლებისაგან.

ოსმალეთი. ამ დღეებში გარდაეცვალა ოსმალეთის საზოგადო საქმეთა ოს მინისტრად ნამეფიი, მაჰმედ-ჯალალ-ედინ-ფაშა. მაჰმედ საფრმიდგანეკ დიდი მეგობარი ეოფილა ოსმალეთის ეხლანდელ ხანთმრისა. ის ეხლა 60 წლის კაცი იყო, და 45 წელიწადი სასელმწიფო სამსახურში გაატარა. როცა ეხლანდელი ხანთმარი აკიდა ტახტზედ, მაჰმედი მიიწვიეთ თავისის მდგომად. ამის შემდეგ მაჰმედი ძალიან ჩქარა დაწინაურდა: ის სამჯერ იყო ბერძნეთრად (სხვათა შორის კრეტის გუბერნატორად) და სამჯერაც მინისტრის ადგილი ეჭირა. იგი ძალიერ დიდი ჭკვიანი კაცი ეოფილა და განსაკუთრებულ ჭკვიერებაა შეშობა, მაგრამ ამასთანავე, როგორც ზოგიერთები გაჩენეთ ეოფილან, თავისის გამდიდრებისთვის არეკთან საშუალებს არ ზოგავდა თურმე. მაგალითად, მაჰმედს ამრადენენ, რომ გუბერნატორად ყოფნის დროს მექრთამეობით ამის საშინლად აადგენა კრეტელებიო. მაგრამ ამ საქმეზე ფასეა იგი და ბარდა ამისა დიდძალი მაჰმედიანობაც გაკვამტერა. როცა კრეტს თავისუფლება მიეიღეს, მაჰმედიანები ძალიერ დანძეკდნენ თურმე მაჰმედს, რადგან ამას სთელდნენ გუნძეულის დაკარგვის ერთად-ერთ მიზეზად.

— გაზეთების სტატეთ, ოსმალეთის მთავრობას შეუკეთია გერმანიის ფირმის ლეკე და მაუზერისთვის 100 მილიონი პატრონა, მაგრამ რადგან წანდეული კალი მარეთია მას ამ ფირმისა 7 მილიონ პატრონის ფასი, ამიტომ ფირმას ასლად შეკეთილ პატრონების დამზადების უარი განუცხადია.

არაბეთი. რამდენიმე გაზეთი ეფიქრობს, რომ ინგლისი ასალის ნაბიჯს კადადგმის ამბრეს მეწარმეთა ზედანაკენო. სეკმე ის არის, რომ ოსმალეთმა ვერ მოუფერეს რა ეიქნეს, ვერ მოასმო იქ ამბოხება. იქაური მეკიდრნი მიიტეს სარმეწინაისანი არიან და ამიტომ თავიანთ უფროსად არ უნდათ ადიარონ ოსმალეთის ხანთმარი ამდენ ალმადი, როგორც სუნიტი. ისინი თავიანთ უფროსად საკლათ მქონეს შეროფს. ამით ეახლება ის გარემოება, რომ იმეფენელი ასე თავგამოდებით კეთავდ.

სოფელს რომ მიუახლოვდა, შეშინებული გლეხები კარში გამოცვივდნენ და შემოეხვივნენ, მაგრამ გარკვევით ვერაფერი გიგეგეს, რა მომხდარიყო; საბრალო მარგარიტას მთლად დაჰბნეოდა თავ-გზა.

ბოლოს როგორც იყო მიჰხვდნენ, რომ მოდელის ავარაკზედ რაღაც უბედურება მომხდარი და შეიარადებული გლეხები საშველად გაეკანნენ. ამბატის პატარა ავარაკი ისეთის სიბნელითი იყო მოცეული, რომ გზის კარგად არ მცოდნეს ძალიან გაუჭირდებოდა მისი პოვნა.

გლეხები ჩქარა მიუახლოვდნენ ავარაკს. მათის ფარნების შუქი ზეთის ხეებს მიადგა და ვეებერთელა ჩრდილები წამოაყენა. გლეხებს თან ორი შეიარადებული პოლიციის მოხელეც მისდევდათ, აქვე იყო მეველე, მერეკე და მარგარიტა, რომელსაც ფეხზედ დგომა აღარ შეეძლო და ხელით მიჰყავდათ.

მისულნი ღია კარის წინ გაჩერდნენ, ფარანი შეანთეს და ყველანი შელაგდნენ.

რძეკან ოსმალეთის ჯარს, და ადგილიც არ არის მათი დამშვიდება. ამასთანავე ამ კარეშოკასაც თუ მიეიღებთ მხედველობაში, რომ ოსმალეთის მოხელენი შეუბრალებლად ჭეკდეფენენ სხვებს და გამეიისეკენ-ეი არავინ არის, ადვილი წარმოსადგენია, რატომ ეწინააღმდეგებიან აქ ოსმალეთს.

დიდი ხანია, რაც ინგლისი ეკოფატებით თვალ-ყურს ადევნებს ამ კარეშოკასს. მას აზრადა აქვს იეეენი თავისის მფარველობის ქვეშ მიიღოს, და ეს ხომ გაბატონება იქნება ინგლისის მეწამეულს ზღვაზედ და არაბეთში.

სასამართლოს მატიანე

ტფილისის ოლქის სასამართლოს ბრალმდებელმა გარდასცა ამ სასამართლოს სისხლის სამართლის განყოფილებას საქმე გორის მაზრის მცხოვრებლების ვანო შავლოხაშვილისა, დავით ხასოხაშვილისა, ტატო მარგიშვილისა, სანდრო ხასოხაშვილისა, კუბა ხასოხაშვილისა, სავიზა ხასოხაშვილისა, სოფიო კობესაშვილისა და ბესო სანდრაშვილისა. პირველ ოთხს ის ბრალი ედება, რომ შეადგინეს ავაზაკთა დასი და დაეცნენ: 1, თვ. ნიკოლოზ ციცოშვილის სახლს, საიდგანაც წაიღეს 2,500 მანეთის ნივთები, 2, ბიტაშვილის სახლს, საიდგანაც წაიღეს 750 მანეთის თამასუქები და ნივთები და 3, მოჰპარეს გიგაურს ხარი. კუბა და სავიზა ხასოხაშვილებს და სოფიო კობესაშვილს ის ბრალი ედებათ, რომ მთ მოპარული ნივთები მიიღეს ზემოდ დასახელებულ კაცებისაგან, თუმცა წინდაწინვე იცოდნენ, რომ ეს ნივთები მოპარულია, ხოლო ბესო სანდრაშვილს ისა, რომ მონაწილეობა მიიღო გიგაურის ხარის მოპარვაში.

დამეკვირდი

ადამიანს სელს ეკრაფერი გაკანძრევინებდა სამოქმედოდ, ბარდა ანკარაში რომ არ ამოძრავებდეს.

* * *

ოსვრა რომ უბედურთათვის მართლა შეება იყოს, კეტლბრიოს მთლად ოსკრად კარდაეტეოდა.

* * *

ბედნიერი მსოლოდ ის არის, ვისაც სიტყვა „ბედნიერება“ არ გაუგონია.

ბ. დ—ლი

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ-ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲬᲘᲜᲔᲑᲘ

(ამოკრეფილი ამბები)

მთელს ევროპაში და ჩვენშიაც ამ უამად სცდილობენ მოწაფეები გადაჩენი-

მარგარიტა არა სტეფუოდა; სისხლი მთელს იატაკს მოსდებოდა, „მაწანწალამდის“ მიეღწია და ხელ-ფეხი დაეცველებინა მისთვის.

მამა-შვილს ეძინათ: პირველს ყელგამოღადრულს საუკუნო ძილით, ხოლო მეორეს დროებითის სიმთვრალის ძილით. პოლიციის მოხელენი ეცნენ უკანასკნელს და ჯერ კიდევ ვერ გამორკვეულიყო ბურანიდგან, რომ ბორკილი იგრძნო ფეხებში. ღვინისაგან გაბრუებულმა თვალები მოიწმინდა და როცა დაინახა უსულო გვამი მამისა, ელდა ეცა და გაჩვირდა.

— რატომ არ გაქცეულა? შენიშნა ერთმა.

— ძალიან მავრალი ყოფილა და სიარულის ძალა აღარა ჰქონია,— მიუგო მეორემ.

ყველა ამ აზრისა იყო და არავის აზრად არ მოუვიდა, რომ ბატ ვილპუას შეეძლო თვითონ მოეკლა თავისი თავი.

ბ. ედილი

ონ თამბაქოს წევს, ხოლო ამერიკაში, სახელდობრ მექსიკაში მასწავლებლები პირიქით ურჩევენ მოწაფეებს თამბაქო მოსწოვონ და თითონაც სწევენ ხოლმე კლასში სწავლის დროს. ერთს ფრანგულს ჟურნალში სწერია, რომ მექსიკის სკოლის მასწავლებლები კარგს მოწაფეებს ჯილდოდ ურიგებენ სიგარებს და ბავშვები კლასში სწევენ. საზოგადოდ თამბაქოს წევა ისეა გავრცელებული ამერიკაში, რომ კაცი ხშირად შეხვდება სულ პაწაწინა ბავშვებს, რომლებიც სიგარას ძლიერ ეწყობიან. საფრანგეთის ერთი მეცნიერი პარაგვაიში ოცდა ხ�სტუდენტებდა. ეს მეცნიერი ამბობს, რომ იქ ოთხის წლის ბავშვებიც-კი სწევენ სიგარებსაო. მეორე მეცნიერი სწერს, ბავშვებს ვავლენდით სხვა და სხვა ძწერი მოეგროვებინათ ჩემთვის და ჯილდოდ თამბაქოს ვაძლევდიო. ეს მეცნიერი ამტკიცებს, რომ ლაოტელი ბავშვები იმ დღიდანვე იწყობენ თამბაქოს წევას, რა დღესაც ძუძუს მოაშორებს დედაო. აქვე უნდა გავიხსენოთ, რომ ლაოტელი დედა ბავშვს 3—4 წელზედ ადრე არ ართმევს ძუძუს. ერთის გემის უფროსი სწერს, რომ „პაპაველ დედაკაცებსა და ბავშვებს ძლიერ უყვართ თამბაქოს წევა, ხოლო საკვირველი ის არის, რომ სიგარის ანთებულს წვერს იდებენ პირში და ისე სწევენ. რა თქმა უნდა, კარგი მოხერხებაა საჭირო, რომ ამ გვარად მოწევის დროს პირი და ენა არ დაიწვაროს“.

* * *

ქვეყანაზე არც ერთი ხალხი არ არის ისეთი, რომ რაე მთორობელ სასმელს არა სვამდეს: არაბი ინდის ხურმის (დანაკის კუდის) არაყსა ჰბედის, კირგიზი რაღაც სასმელს მიირთმევს, რომელსაც „ბურას“ ეძახის, კამჩადელი აყროლებულ „კუბიშკას“ ეტანება და სხვ. განათლებულ ქვეყნებში უფრო კარგს სასმელებსა სვამენ, მაგრამ ეს სასმელი უფრო მთორობელია. ვინ ჩამოსთვლის, რამდენ ნაირი სასმელი კეთდება ამ ქვეყნებში. ესეც არ იკმარა განათლებულმა ხალხმა: ამერიკაში ეხლა არაყს მარტო კი არა სვამენ, არამედ სჭამენ კიდეც. ამ ჟამად ამერიკაში ისეთს ხმელს ნამცხვარს აკეთებენ, რომელშიაც არაყს ურევენ. საკმარისია კაცმა ეს ნამცხვარი სჭამოს და ერთსა დაიმავე დროს გაძღეს კიდეც და დაითრობა... მინჩესტერში დამწვარს შაქარსა ჭყიდან, რომელშიაც კარგად ბლომად არის არაყი.

* * *

შოტლანდიის მახლობლად არის ეგრედ წოდებული გებრიდის კუნძულები. ამ კუნძულებ შორის არის ერთი კუნძული წმ. კილდისა. ამ კუნძულს ბენნერს კუნძულს ეძახიან. აქ აუარებელი ფრინველია და სულ 70 მცხოვრები ორთავე სქესისა.

თუმცა ეს კუნძული ინგლისს ეკუთვნის, მაგრამ მთავრობამ სრულიად დაივიწყა იმათი არსებობა. არც ერთი მოხელე მთავრობისა არ მიდის ამ კუნძულზე, ასე რომ ეს კუნძული თავის-უფალ რესპუბლიკას წარმოადგენს. ეს რესპუბლიკა იმითი განირჩევა, რომ აქ დედოფალი ჰყავთ. დედოფალად ირჩევენ ყველაზე ლამაზს გასათხოვარს ქალს, რომელიც იმ დრამდე ითვლება დედოფლად, ვიდრე გათხოვდება და მაშინ მეორე ქალს ირჩევენ დედოფლად. ყველა მცხოვრებნი ერთად შეიკრებენიან ხოლმე ერთად და ბჭობენ თავიანთ პაწია რესპუბლიკის საქმეებზე. მერე ყველანი თავიანთ საქმეზე მიდიან და საღამოთი გაიყოფენ ხოლმე ნანადრევ ფრინველს.

ფული ხომ არავინ იცის აქ რასა ჰქვიან.

დედაკაცები შინაურ საქონელს უვლიან და გარდა ამისა ფრინველს იჭერენ კაკანითი.

ყოველ წელიწადს რამდენიმე ახალგაზდა ქალი მიჰყავთ ბერერის კუნძულზე და იქ უნდა შეისწავლონ, როგორ უნდა დაჭერა სხვა-და-სხვა გვარ ფრინველს. ქალები რამდენსამე კვირას სცხოვრობენ იქ გამოკეკბულნი. თუ მათ შორის ვინმე ავად გაადგა, კოკონს დაანთებენ. წმ. კილდის კუნძულიდგან დაინახავენ ცეცხლს, წელენ და წამოიყვანენ ავადმყოფს ქალს.

საკვირველი ის არის, რომ მამაკაცნი ჭკერენ მთელის ოჯახისთვის თეთრეულსა და ტანსაცმელს, დედაკაცები-კი უვლიან საქონელს, მუშაობენ ბაღში, ბოსტანში, ყანაში. ასე ატარებს ეს ხალხი ცხოვრებას.

ხანდახან, თუ ვინმე მივა ამ კუნძულზე, თუმცა კარგად დაუწყდებიან, მაგრამ ყველა მას ჰფიქრობს, ნეტავი მალე მოგვშორდესო.

საყურადღებოა ისიც, რომ ამ კუნძულის მცხოვრებთ არ იციან ავადმყოფობა რა არის და მხოლოდ ზაფხულობით, როცა უცხოელნი მოდიან, ინფლუენცია განხდება ხოლმე. იქაურნი მცხოვრებნი ამ ენს „უცხოელთ სერდს“ ეძახიან. უცხოელნი რომ წავლენ ხოლმე, ადგილობრივ მცხოვრებთ სიხარულს საზღვარი აღარა აქვს.

ᲒᲐᲛᲝᲬᲘᲚᲔᲑᲘ ᲪᲜᲝᲑᲐ

როგორ უნდა გაიგოს კაცმა ახალია კვერცხი თუ არა? გარკვევის მეოთხედი მარდი გახსენთ ერთ ბოთლ წყალში, შერე ეს წყალი ჩასხით ჯამში და ჯამშიაკე ჩაჭყარეთ გამოსაცდელი კვერცხი. რომელსაც ამ ჭამსკე ჩასცმარჯა—ახალია; რომელსაც წყალი ატეკტეკეს—ის კვერცხი ძველია და გაფუჭებული.

ახალი წიგნები

რედაქციამ მიიღო: 1, „რუსულ-ქართული ენციკლოპედიური ლექსიკონი“, წიგნი მეორე, შედგენილი ივანე როსტომაშვილის რედაქციით. ეს წიგნი შეიცავს სიტყვებს ასო „ბ“ ზედ. წიგნში სულ 189 გვერდია.

2, „Ахалкалакскій уѣздъ въ археологическомъ отношеніи“, ივანე ბ. როსტომაშვილისა. ეს წერილი ცალკე არის გადმობეჭდილი „Сборникъ мат. для опис. мѣстн. и плем. Кавказа“-ის მე-XXV გამოცემიდგან. წიგნი კარგა მოზრდილია, შეიცავს 130 გვერდს და ჰღირს 50 კაპ. წიგნს მრავალი სურათი აქვს ჩართული და, ამას გარდა, ბოლოში ახალქალაქის მაზრის რუქაც. წერილი მეტად სასაყურადღებოა.

დეპეშა

19 იანვარი.

ᲕᲔᲜᲐ. მინისტრ-პრეზიდენტმა წერილით შეატყობინა ორსავე პალატის პრეზიდენტს, რომ, იმპერატორის ბრძანებით, რეიხსტაგის სესსია შეჩერებულ იქმნა.

ᲛᲐᲓᲠᲘᲓ. რიოსი დეპეშით იუწყება, რომ ის აფიცრები და ჯარისკაცები, რომელნიც ტყვედ იყვნენ კუნძულ ნეკროზედ. განთავისუფლებულ იქმნენო. სცდილობენ ილოილოში მეოფ ტყვეების განთავისუფლებასაცაო.

ᲒᲔᲚᲡᲘᲜᲒᲤᲝᲠᲡᲘ. ხელმწიფე იმპერატორმა წაიკითხა რა ფინლიანდიის სტატს-სეკრეტრის მიერ წარდგენილი იმ სიტყვების თარგმანი, რომელნიც წარმოთქმულ იქმნა 12 იანვარს გელსინგფორსის სეიმის მოქმედების დაწყების დროს, კეთილ ინება და 16 იანვარს უმაღლესად წარაწერა მოხსენებაზედ შემდეგი ყოველად უმნიშვნელესი განაჩენი: „ამადლობ იმ სიყვარულისა და ერთგულების გრძნობათათვის, რომელსაც მიცხადებს ყოველი წოდება. იმედი მაქვს, ეს გრძნობანი დასაბუთებული იქმნება სეიმის მუშაობის დროს იმითი, რომ სავსებით შეუფარდებენ ადგილობრივს ცხოვრებას სამხედრო კანონის იმ დადგენაზის, რომელიც მოწონებულია ჩემის დაუვიწყარის მშობლის მიერ და რომელიც ჩემ მიერ ნაიწყება აქვს გენერალ-გუბერნატორს“.

ᲕᲔᲜᲐ. „Neue Freie Presse“ ამბობს, რომ რეიხსტაგი მოქმედებას, როგორც საპოლიტიკო წრეებში ჰფიქრობენ, შემოდგომამდე არ დაიწყობსო. მანამდე გამოქვეყნებული იქმნება შეთანხმება ვენგრიასთან, მე-14 მუხლის ძალით. თუ საჭიროება მოითხოვს, იმავე მუხლის ძალით გამოცემული იქმნება სხვა საკანონმდებლო აქტებიც. თებერვლის გასულს მოწვეული იქნებიან ლანდტაგები, ხოლო დელეგაციების სესსია ნოემბერზედ ადრე არ დაიწყებაო.

21 იანვარი.

ᲗᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲘ. წარმომადგენელთა პალატამ მიიღო სამხედრო კანონი, რომლითაც შტატებს ჯარი 57,000 ნაკლები და 95,000 მეტი არ, უნდა ჰყვანდეს.

ᲙᲐᲕᲙᲐᲖᲘ. გროზნაში, რუსეთს სტანდარტის ადგილზედ დიდმა ნავთის შადრევანმა ამოხეთქა.

ᲕᲔᲜᲐ. „Pollit. Corresp.“-ს სწერენ სოფიიდგან, რომ მაკედონიის კომიტეტმა გადასწყვიტა გადასდოს გაზაფხულამდე განზრახული მოქმედება, რადგან აწინდელ გარემოებათა გამო ყოველგვარის საქმის დაწყება უნაყოფოდ ჩაივლის. ადგილობრივმა კომიტეტებმა და აგენტებმა მაკედონიაში უკვე მიიღეს შესაფერი ინსტრუქციები.

ᲬᲘᲠᲘᲚᲔᲑᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ

გულითადს მადლობას ვუძღვნი დეკანოზს პეტრე ყონოშვილს, რომელმაც შემოსწირა აწყურის ღვთის-მშობლის ეკლესიას სახარება, ოქროს წყალში დაფერილ ვერცხლით მოკაზმული და ფარნები, ღირებული სულ 170 მანეთად.

აწყურის მღ. სარდიონ ალადაშვილი

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში (Дворц. ул. д. т. д. № 101) ისყიდება

ᲘᲐᲤᲐᲚᲘ

სადღესასწაულოდ ბავშვებისათვის საჩუქრად გრ. ტატიშვილის მიერ გამოცემული საყმაწვილო სურათებიანი წიგნები:

1, ხუმარა სპილოები . 10 კ.
2, გედები . . . . 10 კ.
3, კეთილი ძაღლი . 10 კ.

იქვე იყიდება კანვაზედ საკერი ანბანი 40 კაპ. და ჩართული (გლადით, საკერი) ანბანი 1 მ. (—5.—8

ახლად დაბეჭდა ᲩᲘᲡ ᲘᲧᲘᲓᲔᲑᲐ

ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲗᲐ ᲒᲐᲜᲗᲚᲔᲑᲔᲚᲘᲡ ᲬᲛ. ᲜᲘᲜᲝᲬᲚᲘ

გადმოღებული ქართულიდამვე მდა ბიურად მ. შარაძის მიერ, გამოცემული მორჩილის რაჟდენ ბარამძისაგან.

ფასი ერთი შაური.

1899 ᲬᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲐ ᲡᲔᲚᲘᲡ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ ᲒᲐᲖᲔᲗ

„ᲪᲜᲝᲑᲘᲡ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲖᲔ“

ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲚᲘᲣᲠᲐᲓ 6 ᲛᲐᲜ., ᲜᲐᲮᲕᲔᲠᲘᲡ ᲬᲚᲘᲗ 4 ᲛᲐᲜ., ᲔᲠᲗᲘᲡ ᲗᲕᲘᲗ 60 ᲙᲐᲞ.

ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ: Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Дворянства, редакція газеты „ЦНОБИСЪ ПУРЦЕЛИ“.

ᲝᲠᲘᲜᲐᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐ ᲬᲚᲘᲡ 1899 ᲬᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ

„Черноморскій Вѣстникъ“,

выходящую въ г. Батумѣ ежедневно, за исключеніемъ послѣпраздничныхъ дней, по полной программѣ ежедневныхъ столичныхъ газетъ.

Кромѣ Черном. Вѣстн.“ на кавказскомъ побережьѣ Чернаго моря не издается ни одной газеты.

Съ половины мая 1898 года составъ сотрудниковъ и форматъ изданія увеличены.

Въ 1899 году, при Черноморскомъ Вѣстникѣ“ будутъ выходить еженедѣльно (50 №№ въ годъ),

ВПЕРВЫЕ НА ВСЕМЪ КАВКАЗѢ,

ИЛЛЮСРИРОВАННЫЯ ПРИЛОЖЕНІЯ

(по образцу столичныхъ газетъ),

замѣняющія собою еженедѣльный иллюстрированный журналъ.

Въ „Иллюстрированныхъ приложеніяхъ“ будутъ помѣщаться: портреты **Ихъ Императорскихъ Величествъ и Ихъ Императорскихъ Высочествъ**, портреты иностранныхъ государей, портреты русскихъ и иностранныхъ политическихъ административныхъ и общественныхъ дѣятелей, писателей, ученыхъ, художниковъ, артистовъ, портреты кавказскихъ дѣятелей, виды и типы Кавказа, иллюстраціи къ печатаемымъ статьямъ и пр.

Въ литературной части приложеній будутъ помѣщаться: романы, повѣсти, разсказы, стихотворенія, біографіи, новости наукъ и исскуствъ статьи изъ текущей жизни (съ иллюстраціями), описанія путешествій по русскимъ окраинамъ, сценки, шутки, моды, шарады, ребусы полезные совѣты по хозяйству, и пр.

Въ „ЧЕРНОМОРСКОМЪ ВѢСТНИКѢ“ печатаются: дѣйствія и распоряженія правительства, политическія и др. телеграммы, руководящія статьи, корреспонденціи, новости текущей жизни, политическія извѣтія, статьи по всѣмъ отраслямъ кавказской промышленности, критическія статьи, нефтяная хроника, отчеты о думскихъ и дворянскихъ собраніяхъ, отчеты о выдающихся уголовныхъ и гражданскихъ судебныхъ дѣлахъ, обзоръ періодической печати, и проч. Кромѣ того въ каждомъ нумерѣ будутъ помѣщаться фельетоны, касающіеся исключительно интересовъ закавказскаго дня.

Въ виду значительныхъ расходовъ, сопряженныхъ съ изданіемъ „Иллютрированныхъ приложеній“, годовая подписная цѣна увеличена на одинъ рубль: для городскихъ подписчиковъ—**семь рублей въ годъ**, иногородныхъ—**восемь рублей**. Допускается разсрочка подписной платы, по соглашенію съ конторой изданія, на самыхъ льготныхъ условіяхъ.

Такимъ образомъ гг. подписчики на 1899 г. получатъ **ДВА ИЗДАНІЯ:** *ежедневную газету и еженедѣльныя иллюстрированныя литературныя приложенія.*

подписка на газету безъ приложеній или на одни приложенія не принимается.

Подписка принимается на срокъ съ I числа любого мѣсяца и не далѣе какъ до конца года.

Подписная цѣна: на годъ—для городскихъ подписчиковъ, съ доставкой, 7 руб.,—для иногородныхъ, съ пересылкой, 8 руб.,—за границу 14 руб.; на полгода—для городскихъ 4 руб., для иногородныхъ 5 руб., за границу 9 руб.; на одинъ мѣсяцъ—для гододскихъ 1 руб.,для иногородныхъ 1 руб.20 коп.

ТАРИФЪ ОБЪЯВЛѢНІЙ: на 4-й страницѣ, за мѣсто, занимаемое строкою петита, съ мѣстныхъ объявленій—8 коп., съ иногородныхъ—10 коп.;на 1-й страницѣ—вдвое. При многократныхъ объявленіяхъ—скидка.

Объявленія изъ-за границы и Россійской Имперіи (за исключеніемъ Кавказа, Закавказья и Закаспійской области) принимаются въ Центральной конторѣ объявленій торговаго дома Л. и Э. МЕТЦЛЬ и К°, въ Москвѣ (Мясницкая, домъ Сытова) и въ Петербургѣ (Большая Морская, 11).

Подписка принимается: въ Батумѣ—въ конторѣ „Черноморссаго Вѣстника“ (Оглобжинская, д. Таирова), въ Петербургѣ и Москвѣ—въ конторахъ Л. и Э. Метцль и К°.

При газетѣ—батумское отдѣленіе Россійскаго телеграфнаго агентства, съ пріемомъ отдѣльной городской подписки на биржевыя телеграммы (15 руб. въ годъ), выпускаемыя особыми бюллетенями два раза въ недѣлю.

Редакторъ-Издатель Г. А. ПАЛЬМЪ.

Дозволено цензурою, Тифлисъ 21 го Января 1899 г. სტამბა ᲨᲐᲠᲐᲫᲘᲡ ᲓᲐ ᲫᲛᲔᲑᲘᲡ. რედაქტორ-გამომცემელი ᲘᲚᲘᲐ ᲭᲐᲕᲩᲐᲕᲐᲫᲔ